

Avrupa Birliğinin Dil Öğretimine Karşı Tutumu ve Türkçe'nin Yabancı Dil Olarak Öğretilmesi

Suat UNGAN*

Özet: İlköğretim ve ortaöğretim sürecinde ana dilini yeterince öğrenememiş bireylerin yabancı dil öğrenmeleri, onlara kültürel kimlik problemi yaşatacağı gibi, o dili kolay öğrenmelerine de engel olacaktır. Birçok millet kendi diline sahip çıkmakla birlikte, her bir vatandaşının da en az bir veya iki dil bilmesini amaçlarken, Türkiye'de öğrencilerin hem Türkçeyi, hem de yıllarca eğitimini aldıkları yabancı dili iyi öğrenememeleri, eğitimimizin genel problemlerinden biridir. Okullarımızda yabancı dil eğitimi bilinçli bir şekilde verilmeli, Türkçe öğrencilerin ulusal duygu ve coşkusunu güçlendirecek, öğrencide kültür bilinçlendirmesini oluşturacak şekilde işlenmelidir.

Anahtar Kelimeler: Avrupa Birliği, dil öğretimi, çok dillilik, Türkçe, teknoloji, kültür.

The Attitude of European Union Towards Language Teaching and Teaching Turkish as a Foreign Language

Abstract: The people learning a foreign language not having mastered their mother tongue throughout primary and secondary school years may not only experience a cultural identity problem, but will also have trouble in learning the foreign language. While a lot of nations try to protect their languages and support each individual's learning at least one or two foreign languages, in Turkey it is one of the main educational problems that the students cannot learn their mother tongue, Turkish and the foreign language that they have been taught for years. In schools, foreign languages should be taught in more effective ways and Turkish as the mother tongue should be taught in a way that will strengthen the national feelings and excitement.

Keywords: European Union, language teaching, multilingualism, Turkish language, technology culture.

Teknolojik ilerlemelerin yaygınlaştığı, milletlerin birbirleri ile bu kadar yakın ilişkide bulunma zorunluluğunun olduğu bir ortamda, müşterek bir dil ihtiyacı kendini göstermiştir. Bilgi toplumu olma yolunda bilgiye en kısa zamanda ulaşmanın gerekliliği, yazılı ve görsel basının etkisi, internetin günümüzde bilgiye ulaşmada hâkim unsur olması, milletlerin müşterek bir dil üzerinde anlaşmalarını kaçınılmaz hâle getirmiştir. 19. yüzyılda politik, askerî ve ekonomik yönden güçlü olan Büyük Britanya, İkinci Dünya Savaşı'na kadar etkinliğini sürdürmüş, İkinci Dünya Savaşı sonrası devreye giren ve ekonomik olarak çok güçlü olan Amerika Birleşik Devletleri'nin dilinin İngilizce olması, İngilizceyi dünya dilleri arasında farklı bir yere getirmiştir. İngilizcenin doğru bir zamanlama ile dünyaya yayılması, bütün milletler tarafından kabul edilmesi, onu küresel dil olma yolunda hızla ön

* Yard. Doç. Dr. Dumlupınar Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümü.

plana çıkarmıştır. Crystal'ın (1997) belirttiğine göre Endüstri Devriminin İngiltere'de olması, 19. Yüzyılda İngiltere'yi dünyanın en çok gelişmiş ülkesi yapmış, İngiltere 1800'lü yıllarda madencilik alanında dünyaya hükmetmiş, İngiliz firmaları dünyaya açılarak İngiliz ürünlerinin bütün dünya tarafından kullanılmasını sağlamıştır. Aynı yüzyılda İngiltere'nin dünyanın atölyesi hâline gelmesiyle teknolojik ve bilimsel gelişmeler yeni sözcüklerle ifade edilmiştir. Bu ürünlerin ihracıyla birlikte İngilizce sözcükler de komşu ülkelerin diline yerleşmiş ve bu gelişimi takip etmek isteyen insanlar İngilizce öğrenme mecburiyetinde kalmıştır. Yine Crystal'ın belirttiğine göre, İngilizcenin 400 yıldır basında kullanılıyor olması, Reuter'in 1851 yılında Londra'da bir uluslar arası ajans kurup tüm dünyanın haber kaynağı olması, Amerika'da reklamcılık, radyo ve diğer basın organlarının yayılması, dünya üzerinde üretilen filmlerin %80'inin İngilizce olması insanların İngilizceyi öğrenmelerini kaçınılmaz kılmıştır. Crystal (1997)

Gemalmaz'ın (1982) diller için belirttiği: *ekonomiklik* veya *kolaylık* ve *anlaşılabilirlik* kanunları, milletlerin birbirleri ile anlaşmalarında kullandıkları müşterek dil için de geçerlidir. Gemalmaz, mümkün olduğu kadar az enerji ve madde sarfıyla birim zamanda, mümkün olduğu kadar çok eksiksiz mesaj kodlayıp iletmenin bütün tabii ve sun'î dillerin temayülü olduğunu, yine mesajı taşıyan kodun, alıcısı tarafından mümkün olduğu kadar kolay ve mümkün olduğu kadar az enformasyon kaybıyla çözülmesinin dilin anlaşılabilirlik kanununu içerdiğini belirtmektedir. Dünya üzerinde İngilizceyi gerek ana dil ve gerekse ikinci dil olarak kullananların sayısı iki milyarı aşmaktadır. Bugün dünya üzerinde üç bine yakın dil olduğunu hesaba katarsak, anlaşılabilirlik ve ekonomiklik kanununun vermiş olduğu hız, İngilizcenin yayılmasına zemin hazırlamıştır diyebiliriz.

İngilizcenin küresel dil olma yolunda bu kadar hızlı ilerlemesinin ve diğer ülkelerin İngilizcenin bu hâkimiyetini kabul etmelerinin yanında yine de bu ülkeler, dillerinin dünya üzerinde varlığını hatta etkisini sürdürmesi için özel çaba sarf etmektedirler. Özcan Demirel'in (2004) belirttiği gibi, Türkiye'nin de üyesi olduğu, başta Birleşmiş Milletler (United Nation) örgütü olmak üzere, Avrupa Konseyi (Council of Europe) Nato, OECD ve daha bir çok uluslar arası kuruluşta ortak iletişim aracı olarak birkaç ulusun dili kullanılmaktadır. Örneğin, Birleşmiş Milletlerin resmî dilleri Çince, Fransızca, İngilizce, İspanyolca ve Rusça'dır. Bu örgütte Fransızca ve İngilizce çalışma dili olarak; İspanyolca genel kurul ile ekonomik ve sosyal konsey çalışma dili olarak kullanılmaktadır. Avrupa Birliği, Avrupa eğitim programlarını devreye sokarak Avrupa'da eğitim alanında yeniliği ve kaliteyi artırmayı hedeflemektedir.

Avrupa topluluğu ülkeleri, Avrupa komisyonu anlaşmasının 149 ve 150. maddeleri, Avrupa Parlamentosu Konseyinin 24 Ocak 2000 tarih ve 253/EC kararı, Türkiye'nin programa hazırlanmasına yönelik kararlar, ilgili taraflarca 27 Aralık 2002 tarihinde imzalanmıştır. (www.ua.gov.tr) Bu anlaşma ile Avrupa Birliği katılımcı ülkeler arasındaki işbirliğini teşvik ederek eğitim alanında kalitenin artırılması, Avrupa boyutunun

geliştirilmesini hedeflemiştir. AB Genel Eğitim Programının temel olarak beş hedefi bulunduğu ulusal ajans sitesinde verilmiştir.

- Avrupa'da tüm eğitim seviyelerini güçlendirmek,
- Avrupa dillerine yönelik bilgilerin geliştirmek,
- Eğitim vasıtası ile katılımcı ülkeler arasındaki iş birliğini ve hareketliliği artırmak,
- Eğitim alanında yetenekli kişileri bulup onları teşvik ederek eğitimin kalitesini artırmak,
- Eğitim alanında yer alan tüm kamu veya özel kuruluşlar içinde fırsat eşitliğini desteklemek

Bu programa Avrupa genelinde 31 ülke katılmaktadır. Bunlar:

- Avrupa birliği üyesi 25 devlet (Almanya, Avusturya, Belçika, Çek Cumhuriyeti, Danimarka, Estonya Finlandiya Fransa, Güney Kıbrıs Rum Yönetimi, Hollanda, İngiltere, İrlanda, İspanya, İsveç, İtalya, Lüksemburg, Letonya, Litvanya, Macaristan, Malta, Portekiz, Polonya, Slovak Cumhuriyeti Slovenya, Türkiye ve Yunanistan.)
- 3 Avrupa Serbest Ticaret Birliği (Avrupa Ekonomik alanı ASTB/ AEA) ülkesi, (İzlanda, Lihtenştayn ve Norveç)
- Avrupa Birliğine katılım sürecinde olan 3 devlet (Bulgaristan, Romanya ve Türkiye) (www.ua.gov.tr)

Avrupa Topluluğu, ilk ve orta öğretim düzeyinde teknik ve meslekî eğitimi geliştirmeyi hedefleyen Okul Ortaklığı Programını (Comenius); yüksek öğretim düzeyinde işbirliğini ve kaliteyi artırmak, Avrupa'da farklı ülkelerde uygulanmakta olan kaliteli eğitim niteliklerini Avrupa'nın farklı ülkelerine yaymak için Yüksek Öğretim Programını (Erasmus); hayatın her hangi bir döneminde eğitime ara vermiş ya da kendini yeterince yetiştirememiş kişileri eğitmek için Yetişkin Eğitimi Programını (Grundving); eğitimde öğrenme ortamlarını yeniden yapılandırarak bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanımını artırmak, eğitim mühendisliğini ortaya çıkarmak için Eğitimde Yeni Teknolojiler Programını (Minevra); AB'ye üye ya da aday ülkelerin meslekî eğitime yönelik politikaları desteklemek ve geliştirmek için Meslekî Eğitim Programını (Leonardo da Vinci); eğitim sistem ve politikalarında gözlem ve yenilikleri, eğitim alanında oluşan yeni fikir, politika ve uygulamalarının sadece bir bölge ile sınırlı kalmasını önlemek ve yenilikleri bütün Avrupa'ya yaymak için Gözlem ve Yenilik Programını (Observation ve Innovation); çalışmaların hedefine ulaşması için Destek Faaliyetleri Programını (Accompanying Measures); Avrupa vatandaşlarının bir çok dili öğrenebilmeleri için Dil Öğretimi Programlarını (Lingua) geliştirmiştir.

Bu programlardan anaokulundan yüksek öğretime kadar tüm öğrenciler, öğretmenler, öğretim görevlileri, yönetici ve eğitim alanındaki diğer personel, kamu veya özel statüdeki her çeşit eğitim kurum ve kuruluş, kamu ile ilgili diğer uzman kişiler, devlet memurları, yerel ve bölgesel yetkililer, veliler, dernek ve vakıflar, sosyal ortaklar, eğitim alanı ile ilgili iş dünyası ve sivil toplum kuruluşları yararlanabilmektedir. Avrupa Birliği Komisyonu Eğitim ve Kültür Genel Müdürlüğü programı yürütmekle

görevlidir. Kendisine bir komisyon temsilcisi ile programa katılımcı ülkelerin birer temsilcisi tarafından oluşturulmuş Socrates Komitesi yardım etmektedir. Türkiye’de bu programı yürütmeye TC Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik Programları Merkezi Başkanlığı sorumludur. Bu merkez genel olarak Ulusal Ajans olarak bilinmektedir. Ulusal Ajans ülke genelinde programlarla ilgili yürütülen uygulamalardan sorumludur.

Avrupa eğitim programları ile ilgili bir açıklama yapan Devlet Bakanı ve Başbakan yardımcısı Doç. Dr. Abdullatif Şener, Avrupa’da yılda 124.000 öğrencinin Erasmus öğrenci değişim programından yararlandığını, Türkiye’nin bu programlar çerçevesinde 2006 yılında 3.000 öğrenci gönderebileceğini, Avrupa Komisyonunun 2010 yılı hedefinin yıllık olarak 375.000 öğrenci sayısını yakalamak olduğunu, bunun da Türkiye’de 42.000 öğrencinin bu programdan yararlanacağı anlamına geleceğini vurgulamıştır. Şener (2004)

Lingua ve Türkçe Öğretimi

Lingua AB Genel Eğitim Programı olan Socrates’in sekiz alt basamağından birisidir. Fakat diğer yedi program da dil öğretimi ve kültürel etkileşim üzerine kurulmuştur. Avrupa Topluluğu Lingua Programı vasıtasıyla, dilin kültür, eğitim iletişim, istihdam, anlaşma boyutlarından yararlanarak milletlerin kültürel gelişimini sağlamayı ve dilin zenginleşmesine zemin hazırlamayı amaçlamaktadır. Globalleşen dünyada işverenlerin iş alanında öncelik tanıdıkları *çok dilli* (multilingua) kişiler, bilgilerinin kendilerine getirmiş olduğu ayrıcalıktan değil, diğer kurumlarla rahat iletişim kurmaları yönüyle tercih edilmektedir. Avrupa Birliği, üye ülkelerde dil çeşitliliğinin ve zenginliğinin korunması için, insanların ana dillerinden ayrı ikinci bir dili öğrenmelerini teşvik etmekte ve Lingua dil programını da bu amaçla ekonomik olarak desteklemektedir. Lingua iki ana alt gruptan oluşmaktadır:

Lingua I : Dil Öğretiminin Geliştirilmesi,

Lingua II: Dil Öğrenim Materyallerinin Geliştirilmesi,

Lingua I: Avrupa Topluluğunun dil çeşitliliğini artırarak dil öğretim sistem ve yapılarındaki gelişimi desteklemektedir. Bu yüzden, bireylere direkt yabancı dili öğretmekten ziyade, bireyleri yabancı dil öğrenmeye teşvik etmekte ve onların yabancı dil öğrenmelerine kolaylık sağlamaktadır. Aynı zamanda dil öğreniminde amaç, strateji ve didaktik araştırma gibi anahtar konular ve yenilikçi yaklaşımlar hakkında bilginin politikalarını belirleyenler ve karar verenler arasında yayım ve değişimi sağlamayı, öğrenmenin faydaları hususunda insanları bilinçlendirmeyi amaçlamaktadır.

Lingua II: Dil öğrenim süreçlerinin ve kazanılan dil becerilerinin değerlendirilmesine yönelik yüksek kalitede araçların hazır bulunmasını hedefler. Aynı zamanda:

- Yeni teknolojiler aracılığıyla yabancı dil öğrenilmesini,
- Az kullanılan dillerde on-line kurslarının verilmesini,
- Evde çalışmak üzere çok dilli öğrenim seti geliştirilmesini,

- Dinle ve dokun (Görmeyenler için temel İngilizce kursu) sisteminin yaygınlaştırılması,*
- Avrupa seyyahları için kültürler arası iletişimin sağlanması,*
- Dili eğlenerek nette öğrenilmesini (www.ua.gov.tr, www.socrates.gov.tr) amaçlamaktadır.*

Lingua programı bireylerden ziyade kurumları muhatap almakta, bu kurumların dil öğretimi üzerine projelerine destek vermektedir. Avrupa Komisyonu, Almanca, Bulgarca, Çekçe, Danca, Estonca, Fince, Flamanca, Fransızca, İngilizce, İrlandaca, İspanyolca, İtalyanca, İzlandaca, Lehçe, Letonca, Litvanca, Luksemburgca, Macarca, Matlaca, Norveççe, Portekizce, Romence, Slovakça, Slovence, Türkçe ve Yunanca, dillerini desteklemektedir. Genel kural olarak bir ülkenin kendi sınırları içindeki kişilere kendi resmî dilini öğretmeyi içeren projelere destek vermemektedir.

Avrupa komisyonu dil öğrenme ve dil çeşitliliğini desteklemek üzere bir takım kararlar almış ve bu kararlar 23.02.2002 tarihli Avrupa Komisyonunun resmî gazetesinde yayımlanmıştır.

Öğrenen Topluma Doğru sloganıyla yola çıkarak hayat boyu öğrenmek için, yaygın ve tutarlı stratejiler uygulanması gerektiği vurgulanmış ve Avrupa bilgi toplumunda yer almak için her bir vatandaşın diğer bir dili öğrenmesi amacıyla, gerekli olan temel yetenekleri öğrenmek zorunda olduğu bildirilerek, hayat boyu öğrenme sürecinde ana dile ek olarak iki ya da daha fazla dili öğrenme ve bu dilleri öğrenmek isteyenlere eşit erişim imkânı sunmayı vurgulamıştır.

Konsey, Avrupa dillerinin eşit değer ve itibarda olduğunu dile getirmiş, bu dillerin Avrupa kültürünün ve uygarlığının içsel kısmını oluşturduğunu belirtmiştir. Ayrıca konsey, bireylerin küçük yaştan itibaren diğer topluluk ülkelerinin kültür ve dillerine karşı olumlu tutum geliştirmelerinin gerekliliğini vurgulamış ve Avrupa Topluluğu ülkelerini, topluluk içindeki dil çeşitliliğinin ve zenginliğinin resmî merkezler ve diğer kültürel kurumlar arasındaki işbirliğini teşvik etmekle mümkün olabileceği şeklinde uyarmıştır. ([http:// europa.eu. int/eur-lex/pri/en- dat](http://europa.eu.int/eur-lex/pri/en-dat) 2002)

Dillerin bilinmesiyle kültürel yaklaşımın artacağı ve milletlerin birbirleri ile daha iyi anlaşabileceği fikrinden hareketle Avrupa birliği ülkeleri eğitim bakanları, Polonya'nın Cracow kentinde yaptıkları toplantıda ülkelerinde dil gelişim dosyasına geçilmesine karar vermişlerdir. Bu proje ile her Avrupa vatandaşının bir dil pasaportuna sahip olarak çok dilli yetişmesi amaçlanmıştır. Bu vesileyle Avrupa'da yaşayan birisi, birinci yabancı dili ilköğretimde; ikinci yabancı dili ortaöğretimde; üçüncü yabancı dili de üniversitede öğrenmiş olacaktır. Bu durumdaki kişilere, *Dil pasaportu*, *Dil öğrenim geçmişi* (biyografisi), *Dil dosyasını içeren dokümanlar* verilecek, bunlar dil pasaportu şeklinde uygulanacak ve her Avrupa ülkesinde standart hâle getirilecektir. Pasaportta bir dili ileri düzeyde bilenlere CI, C2; orta düzeyde bilenlere B1, B2; başlangıç düzeyinde bilenlere de A1, A2 notları verilecektir. (Dobson, 1999) Türkiye'de ise Ankara Üniversitesi TÖMER Dil Öğretim Merkezi Avrupa Dil Pasaportu vermeye hak kazanmıştır. (<http://www.tomer.ankara.edu.tr/>)

Bugün bir çok Avrupa ülkesinde halkın üç dil bilmesi oldukça normal karşılanmaktadır. İşverenler eleman alımında birden fazla dil bilen kişileri tercih etmektedirler. Avrupa vatandaşlarının yabancı bir dili öğrenmeye ve yabancı dile karşı tutumlarını belirlemeye yönelik bir araştırmada:

Ailelerin % 93'ü çocuklarının diğer bir Avrupa dilinin öğrenmesinin önemli olduğunu,

Avrupalıların % 72'si yabancı bir dili bilmenin, kendileri için faydalı olacağını,

% 71'i Avrupa topluluğunda her birey, ana diline ilâveten bir dil konuşmanın gerekli olduğunu,

% 26'sı ana diline ilâveten, iki Avrupa dili bilmenin gerekliliğini ortaya koymuştur. (<http://europa.eu.int/comm>)

Avrupa Birliği vatandaşlarının % 47'si İngilizceyi konuşmaktadır. Yine % 24'ü Almancayı ana dili olarak, %8'i ikinci dil olarak kullanmaktadır. Avrupa Birliği vatandaşlarının % 28'inin yarısı Fransızca'yı anadili olarak; yarısı da ikinci dil olarak kullanmaktadır. İtalyanca Avrupa Birliği ülkelerinde en yaygın olarak kullanılmasına rağmen, İtalyanca'yı ana diline ilâveten yabancı dil olarak kullananların oranı % 2'dir. Avrupa topluluğu vatandaşlarının % 11'i ana dili; % 4'ü yabancı dil olmak üzere % 15 düzeyinde İspanyolca'yı kullanmaktadır.

(www.europa.eu.int/comm/education/policies)

Günümüzde ana dili haricinde bir dili öğrenmek, genellikle ekonomik kaygıdan kaynaklanmaktadır. Zengin tarihî geçmişi, gramer yapısının sağlamlılığı ya da çok kişi tarafından kullanılıyor olması, o dilin dünya dilleri arasında ön sıralarda bulunmasını sağlamamaktadır. İspanyolca bugün dünya üzerinde 500 milyon kişi tarafından kullanılmasına rağmen, Avrupa Birliği ülkeleri arasında İspanyolca'yı ana dili haricinde kullananların oranı % 4 tür. Fransızca 19. yüzyılda dünya edebiyatının sanat dili olmasına rağmen, Avrupa Topluluğu içinde ana dili haricinde bu dili bilenlerin oranı % 14'tür. Kur'an dili olmasına ve dünya üzerinde 20 devletin Arapça'yı resmî dil olarak kullanmasına rağmen, ekonomik, siyasî ve ticarî sebeplerden dolayı, Arapça dünya dilleri arasında hak ettiği yerde değildir. Çincenin çok karmaşık yapısına rağmen, son ekonomik gelişmelerden dolayı dünya dilleri arasında hızla yayılacağı kesindir. Türkçe için de aynı durum söz konusudur. Batıya gittikçe Türkçe öğrenmek isteyenlerin sayısında azalma görülmektedir. Doğu ülkeleri vatandaşları Türkçeyi, Türkiye'de daha rahat iş bulabilmek için öğrenmektedirler. Sibirya'da 25 üniversite, 4 kolej, 7 devlet lisesinde Türkçe öğrenmekte olan 2.000 öğrenci üzerinde yapılan araştırmada öğrencilerin Türkçeyi öğrenme amaçları şöyle sıralanmaktadır.

- Türk firmalarında (Ticari) çalışma isteği;
- Türkiye'ye yerleşme veya orada çalışma isteği;
- Arkadaş-dost ilişkileri;
- İhtisas yapma isteği (Türkojiler için);
- Yeni bir dil öğrenme isteği;
- Fantezi olarak (Aydın, 2000)

Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretilmesi

Dünya üzerinde artan uluslar arası ilişkiler, ulusların kendi anadilleriyle iletişim kurmalarında yetersiz kalmış bu durum milletlerin birbirlerinin dillerini öğrenme mecburiyetini getirmiştir. Bir ülkenin dilinin yabancılarca öğrenilmesini gerekli kılan unsurlar, o ülkenin yürütmüş olduğu politik, ekonomik, ticarî ve kültürel ilişkileri içinde barındırır. Globalleşen dünyada, devletler birbirleri ile her an iletişim içerisindedir. Bir milletin dilinin diğer milletler tarafından öğrenilmesi o ülkenin prestiji olmuş, ülkeler dillerinin ikinci plana atılmasından rahatsızlık duymuşlardır. Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesi on birinci yüzyıla dayanmaktadır. Kaşgarlı Mahmud Türkçenin Arapça ve diğer dillerden aşığı olmadığını ispat etmek, Türkçeyi bilmeyenlerin daha rahat öğrenmeleri için Divanü Lügati't- Türk adlı eseri yazmıştır. Daha sonraları, Türkçeyi kullananlar dillerine gereken önemi göstermemiş, egemenliği altına aldıkları millete kendi dillerini ihraç etmek yerine, onların dil ve kültürlerini almışlardır. Tokatlıoğunun belirttiği gibi 16 yüzyılda iki büyük imparatorluk olan Osmanlı ve İspanya imparatorlukları arasında en ciddi ve somut farklılık dil ve kültür yaklaşımlarından kaynaklanmaktadır. İspanyollar Amerika'yı keşfettikten sonra ilk tasarrufları, dil, din ve kültürlerini işgal ettikleri ülkeye ihraç etmek olmuştur., bu sayede anadili İspanyolca olan, Katolik mezhebini benimseyen 23 Latin Amerika ülkesi doğmuştur. Tokatlıoğu (2000)

Türkiye, dünyaya açılan, dış ticaret hacmini gün geçtikçe artıran ve her yıl ülkesine milyonlarca turist çeken görüntüsüyle her vatandaşına ikinci bir dili öğretme mecburiyetindedir. Türkiye yabancılarca Türkçe öğretimi hususunda bazı konularda oldukça geri kalmıştır. Bu gün üniversitelerin Türkoloji Bölümleri ve hatta Eğitim Fakültelerinin Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi Anabilim Dalları, Türkçe Bölümleri, Türk dilinin öğretilmesi hususunda değil, tarihî ve kültürel çalışmalara ve eski edebî örneklere yoğunlaşmışlardır. Türk Dilinin standart bir gramer yapısının belirlenmesinde geç kalınmıştır.

Türkçenin iyi öğretilmesi için, iyi yetişmiş öğretmenlere ihtiyaç vardır. Öğrencilerin zihin ve ruh gelişimlerinde iyi bir ana dil eğitimi ve öğretiminin rolü hiçbir dersle ölçülmeyecek kadar büyüktür. (Sağır, 2002) Ana dili, eğitiminde görülen eksikliklerin genellikle öğretmenlerden kaynaklandığı fikrinden hareketle, Türkçe öğretmeni adaylarının Türkçe sevgisi ve kültür bilinciyle yoğrulmuş olarak mezun olmaları gerekmektedir.

Bir yabancı dili bilmek, temel dil becerilerini kazanmış olmak demektir. Bu yüzden dil eğitimi verilirken, okuma, yazma, konuşma ve dinleme becerilerine ağırlık verilmelidir. Eğitim sistemimizdeki okumaya dayalı yabancı dil eğitimi anlayışından hızla uzaklaşılmalıdır.

SONUÇ

Yabancılara Türkçe öğreten bir çok öğretmen, Türkiye Türkçesinin betimlemeli dilbilgisi kitabının yokluğundan şikayet etmektedir. Prof. Dr. Mehman Musaoğlu da 11-13 Mayıs 2000 tarihinde İstanbul'da yapılan *Dünyada Türkçe Öğretimi Sempozyumunda* bu konudan şikayet etmekte ve akademik gramerin amaç, okul gramerinin bir araç olduğunu, Türkçenin çeşitli dil kullanım sorunlarının, yazı dilindeki gelişim ve değişmelerin dilin temel kurallarına (ses uyumu, eklemeli yapı, değişmez söz dizimi) göre ele alınması gerektiğini, böyle bir süreçte de özgün akademik gramerimizin temel niteliklerinin betimlenmesinin kaçınılmaz olduğunu vurgulamıştır. Musaoğlu (2000) Bugün dünyada 250.000.000 kişi Türkçe konuşmaktadır. (Karakuş, 2002) Ankara Üniversitesi TÖMER Dil Merkezinin 2000 tarihli Uluslar arası Dünyada Türkçe Öğretimi Sempozyumunda belirtildiği gibi, Türkçe dünya dilleri arasında yedinci sırada yer almaktadır. Türkçenin yaygın kullanım alanının genişletilmesi, evrensel bir dil olarak kabul edilmesi için, dilimizin öğretildiği soydaş ülkelerle ortak çalışmalar yapılmalıdır.

Türkiye genelinde 65 Eğitim fakültesinin 39'unda Türkçe Öğretmenliği bölümü vardır. Bu bölümlerde Yabancılara Türkçe Öğretimi Derslerine ağırlık verilmelidir.

Kültür ve Turizm Bakanlığı üniversiteler ve dil öğretim merkezleri birlikte çalışarak, dil öğretimi için gerekli materyalleri hazırlamalı, Internet üzerinden Türkçe öğretimine ağırlık verilmelidir.

Yıldız Teknik Üniversitesinde uygulanmakta olan Yabancılara Türkçe Öğretimi Tezli Lisans Programı diğer büyük üniversitelerimiz de uygulanmaya başlamalıdır.

Türkçe Öğretimi Bölümlerinde yürütülmekte olan Yüksek Lisans ve Doktora Programlarında "Yabancılara Türkçe Öğretimi" alanına ağırlık verilmelidir.

Avrupa'da Eğitim Fakültelerinde okuyan öğrencilerin eğitimlerinin en az bir dönemini ects kredilenme sistemi içinde başka bir devlet üniversitesinden alma mecburiyetleri bulunmaktadır. Türkçe bölümlerinde görev yapan öğretim elemanları da Avrupa Eğitim Programlarından Lingua'ya proje sunarak öğrencilerinin bir kısmını ects kredilendirme sistemi içinde başka üniversitelerle öğrenci değişiminde bulunarak öğretmen adaylarının daha bilinçli ve ufku gelişmiş olarak yetişmelerine zemin hazırlanmalıdır.

Prof. Dr. Ahmet Kırkkılıç'ın (Kırkkılıç, 2000) Türkçemizi şuurla işleyerek dünyanın en gelişmiş dilleri arasında sokmanın hepimizin başta gelen görevlerinden biri olduğu fikri, Türkçeye gönül vermiş bütün insanların şiarı olmalıdır.

KAYNAKÇA

- Aydın, A (2000), Röportaj, *Uluslar arası Dünyada Türkçe Öğretimi Sempozyumu*, , Ankara Üniversitesi Basımevi
- Crystal, D. (1997) *English as a Global Language*. Cambridge Üniversitesi Pres
- Demirel, Ö. (2004) *Yabancı Dil Öğretimi*, Ankara, Pegem
- Dobson, Julia M.(1981) *Effective Techniques for English Conversation Groups*:Washington, U.S. information Agency
- Gemalmaz, E. (1982) *Standart Türkiye Türkçesi (STT)'nin Formanlarının Enformatik Değerleri*, Erzurum (Teksir/ Fotokopi); 15+187+17
- İdris, K. (2000) *Türkçe Türk Dili ve Edebiyatı Öğretimi*, Ankara, Anıttepe
- Kırkkılıç, A. (2000) “Medyanın Türkçe Sorumluluğu” Nizam-ı Âlem 46:22-28
- Mehman. M (2000), “*Bir Daha Ortak Türkçe Üzerine*” Uluslar arası Dünyada Türkçe Öğretimi Sempozyumu, Ankara Üniversitesi Basımevi, s.200-203
- Sağır, M. (2002) *İlköğretim Okullarında Türkçe Dil Bilgisi Öğretimi*, Ankara, Nobel
- Şener, A. (2004) *Erasmus Üniversite Beyannamesi*, Eğitimde Diyalog 2: 3
- Tokatlıoğlu, L. (2000) “İspanyolca Konuşulan Ülkelerde Türkçe Öğretimi” *Uluslar arası Dünyada Türkçe Öğretimi Sempozyumu*, Ankara Üniversitesi Basımevi, 161-164
- (<http://www.tomer.ankara.edu.tr/2005>)
- (<http://europa.eu.int/eur-lex/pri/en-2005>)
- (www.europa.eu.int/comm/education/policies/2005)
- (www.socrates.gov.tr2005)
- (www.ua.gov.tr 2005)

